

Карпенко Р. В.

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Іванова М. І.

доктор економічних наук.,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Жінчин Б. А.

здобувач вищої освіти юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ В КОНТЕКСТІ МО- ДЕРНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що серед фундаментальних нормативно-правових актів, що складають безпосередню основу господарської системи України, значну роль відіграють саме договори. Договір є відомим видом оформлення угод, має значний історичний фундамент, який пояснюється універсальністю цієї форми, яка втілює у собі можливість оформлення різних за родом та характером суспільних відносин.

Серед сучасних вітчизняних та зарубіжних вчених особливої уваги потребують ті, чий дослідження спрямовані на договірне право України, його загальні особливості та актуальну проблематику. У цій сфері доцільно виділити П. Д. Пилипенка, М. Д. Бойко, О. Є. Кухарева, З. В. Ромовську, О. І. Остапенка, В. Г. Фізікош, Є. Ф. Демського, І. В. Тетарчук та ін..

Цивільно-правовим договором є домовленість двох або декількох сторін, яка має безпосередній вплив на встановлення, зміну або припинення окремих цивільних прав та обов'язків.

Класифікація видів цивільно-правових договорів також є важливою та потребує подальшого розгляду. За найпоширенішою класифікацією цивільно-правових договорів, що надає М. Д. Бойко, видами цивільно-правових договорів є: Односторонні та багатосторонні. Одностороннім договором приймається те, що одна сторона наділена тільки правом вимоги, коли інша повинна лише задовольнити її. Двосторонні договори орієнтовані на взаємному обміні правами та обов'язками. Відплатні та невідплатні. Відплатним догово-

ром вважається той, за умов якого одна сторона отримує відшкодування у вигляді матеріальної винагороди. Невідплатним є договір, за яким не передбачено надання матеріального відшкодування. Основні та попередні. Основними слід вважати ті договори, які мають безпосереднє спрямування на виникнення прав та обов'язків між сторонами договору. Попередній договір встановлює зобов'язання виконання певних обов'язків протягом встановленого строку. Договори на користь контрагентів та договори на користь третіх осіб. Договори приєднання та взаємопогоджені договори. За договором приєднання умови угоди формулюються однією стороною, коли інша лише обирає, прийняти їх чи ні.

Поіменовані та непоіменовані. Поіменованими договорами вважаються ті, що прямо передбачені Цивільним кодексом України та окремих актах цивільного законодавства в цілому. Для непоіменованих договорів характерне використання аналогії закону, бо ці договори прямо не передбачені в актах цивільного законодавства [1; с. 130].

П.Д. Пилипенко зазначає, що для повноти розуміння цивільно-правового договору необхідно сформулювати його фундаментальні властивості, серед яких: персоніфікований характер; добровільний характер укладення; наявність спільних інтересів сторін; рівноправність сторін; всебічна згода сторін; взаємна відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання договірних зобов'язань; нормативно-правове забезпечення та регулювання [2; с. 77].

Загальна сутність та призначення договору, як фундаментальної підстави виникнення зобов'язань реалізується завдяки виконуваними ним функціями. З цього випливає логічна необхідність аналізу функцій цивільно-правового договору, що доцільно зауважує О. Є. Кухарев. Функції цивільно-правового мають системний комплексний вплив як на поведінку учасників цивільного обороту, так і на розвиток економіки, господарства, права взагалі. Під функцією цивільно-правового договору розуміється окремий вид дій, що впливає на суспільні відносини. Таким чином, договір у цивільному праві наділений такими функціями, як: Ініціативна функція. Зазначена функція договору полягає у тому, що він є актом вияву ініціативи і реалізації диспозитивності сторін. Погодження волі сторін є необхідною ознакою для реалізації цієї функції. Координаційна функція. Визначена функція договору характеризується тим, що договір є окремим програмуванням поведінки його учасників стосовно один одного та постає засобом координації поведінки сторін на засадах рівності, диспозитивності та ініціативності. Інформаційна функція. Ця функція полягає в тому, що договір інформує про права та обов'язки його сторін. Гарантійна функція. Прояв цієї функції полягає в існуванні системи окремих забезпечувальних засобів, використаних для стимулювання належного виконання зобов'язань між сторонами договору. Захисна функція. Ця функція полягає у застосуванні механізму захисту порушених прав сторін договору шляхом примусу до відшкодування збитків, застосування заходів впливу та ін.. 6) Регулятивна функція. Така функція договору зумовлена тим,

що ним безпосередньо визначаються взаємні права та обов'язки сторін в зобов'язальних відносинах [3; с. 98].

Змістом цивільно-правового договору є умови, визначені сторонами договору та погоджені ними та умови, які сформульовані відповідно до актів цивільного законодавства. Додатковими елементами змісту договору слід вважати додатки, плани, схеми, малюнки, розрахунки та ін. [4; с. 17].

Ромовська З.В. зауважує, що строком договору, згідно із Цивільним кодексом України, є час, протягом якого сторони договору повинні здійснити власні права та обов'язки, закріплені цим договором [5; с. 44]. Договір набирає чинності з моменту його безпосереднього укладення. Важливо зазначити, що закінчення строку договору не може звільнити сторони договору від відповідальності за його порушення (якщо таке мало місце під час дії договору) [6; с. 67]. Сторонами договору є особи, які за Цивільним кодексом України та іншими актами цивільного законодавства можуть бути сторонами договору. Договір є вольовим актом, який ставить на меті отримання окремого правового результату, тому його укладення потребує дієздатності та правоздатності сторін [7; с. 12].

Отже, цивільно-правовим договором є домовленість двох або декількох сторін, яка має безпосередній вплив на встановлення, зміну або припинення окремих цивільних прав та обов'язків. Існує велика кількість класифікацій цивільно-правових договорів в залежності від окремих умов та характеристик. Змістом цивільно-правового договору є умови, визначені сторонами договору та погоджені ними та умови, які сформульовані відповідно до актів цивільного законодавства.

Що до строків договору, строком договору, згідно із Цивільним кодексом України, є час, протягом якого сторони договору повинні здійснити власні права та обов'язки, закріплені цим договором. Функції цивільно-правового мають системний комплексний вплив як на поведінку учасників цивільного обороту, так і на розвиток економіки, господарства, права взагалі. Під функцією цивільно-правового договору розуміється окремий вид дій, що впливає на суспільні відносини. Цивільно-правовий договір є одним з фундаментальних нормативно-правових актів, що складають безпосередню основу господарської системи України. Визначення його функцій, сторін, строків, умов, змісту та особливостей потребує значної наукової відпрацьованості.

1. Право соціального забезпечення України. Навчальний посібник для ВНЗ - 5-е вид./Бойко М.Д. К: ЦУЛ, 2014.,с.106

2. Право соціального забезпечення України: практикум. Навчальний посібник Пилипенко П.Д., Бурак В.Я., Кульчицька О.І., Рим О.М. та ін. За ред. Пилипенка П.Д. К.: Істина, 2012.,с.456

3. Кухарев О. Є. Договірне право : навч.-практ. посіб. О. Є. Кухарев. К. :Правова єдність : Алерта, 2013.,с.123

4. Українське цивільне право: договірне право, академічний курс. Підручник для ВНЗ